

Kostentoedelingsonderzoek 2026

Waterschap Vallei en Veluwe

3 april 2025

Kenmerk R001-1299063RAW-V01-kzo-NL

Verantwoording

Titel	Kostentoedelingsonderzoek 2026
Opdrachtgever	Waterschap Vallei en Veluwe
Projectleider	Koort Verveld
Auteur(s)	Marc Jansen en Rowie aan de Wiel
Tweede lezer	Koort Verveld en Xander Tekelenburg (TAUW), Paul van den Berg (Van den Bosch&Partners)
Kenmerk	R001-1299063RAW-V01-kzo-NL
Aantal pagina's	23 (exclusief bijlagen)
Datum	3 april 2025
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Methode	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Veranderingen in het belastingstelsel 2026	5
2.1	Bepalen ingezetenaandeel.....	6
2.2	Bepalen oppervlakten voor kostentoedeling	6
2.3	Berekenen categorale kostentoedeling	7
2.4	Tariefdifferentiatie wegen	8
2.5	Tariefdifferentiatie wateraanvoer.....	8
2.6	Aparte tarieven woningen en niet-woningen	9
2.7	Combineren van tariefdifferentiaties	10
3	Categorale kostentoedeling.....	11
3.1	Berekening ingezetenaandeel.....	11
3.2	Berekening aandeel Ongebouwd.....	11
3.3	Berekening aandeel Natuur	12
3.4	Berekening aandeel Gebouwd.....	12
3.5	Rekenkundige kostentoedeling	12
4	Gebiedskenmerken	14
4.1	Uitgangspunten	14
4.2	Beoordeling	17
5	Analyse tariefdifferentiatie	23
5.1	Scenario tariefdifferentiatie bemalen/onbemalen	23

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Als onderdeel van het nieuwe belastingstelsel, dat per 1 januari 2026 van kracht wordt, moeten de waterschappen in Nederland de kosten van de watersysteemtaak op een andere wijze aan de vier betalende categorieën gaan toedelen. De nieuwe kostentoedelingsmethode, Methode Gebiedskennmerken, vervangt de eerder gebruikte verdeelmaatstaf 'waarde' door stabielere 'gebiedskennmerken' die beter het profijt weergeven dat de categorieën Gebouwd, Ongebouwd en Natuur bij de watersysteemtaak hebben.

1.2 Methode

De nieuwe kostentoedelingsmethode start met het bepalen van de kenmerken Inwonerdichtheid (aantal inwoners per km²), dichtheid Ongebouwd (aantal ha ongebouwd per 1.000 inwoners) en dichtheid Natuur (aantal ha natuur per 1.000 inwoners). Dit resulteert in de bandbreedte waarbinnen het kostenaandeel van de ingezetenen valt en een rekenkundige uitkomst van het kostenaandeel van Ongebouwd en Natuur en daarmee van Gebouwd. Hierna kan het waterschap, gebruikmakend van verschillende gebiedskennmerken, tot de vier definitieve kostenaandelen komen die in de kostentoedelingsverordening worden opgenomen. De keuzes binnen de bandbreedtes moeten worden gerechtvaardigd door kenmerken van het beheergebied en/of kenmerken van de taakuitoefening van het waterschap. Deze motivatie op basis van gebiedskennmerken moet in de toelichting op de kostentoedelingsverordening worden opgenomen.

Naast het uitvoeren van het kostentoedelingsonderzoek heeft u ons gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de gebiedskennmerken van het gebied en de taakuitoefening van Waterschap Vallei en Veluwe. Hierbij wordt als basis gebruik gemaakt van het schema van gebiedskennmerken zoals opgenomen in de Handreiking Methode Gebiedskennmerken van de Unie van Waterschappen. In dit onderzoek beperken we ons niet per definitie tot deze opsomming. Hierbij wordt een vergelijking gemaakt met de overige waterschappen in Nederland en gebruik gemaakt van beleids- en begrotingstukken van Waterschap Vallei en Veluwe zelf. Als resultaat presenteren we per relevant gebiedskennmerk argumenten voor een eventuele aanpassing binnen de bandbreedte. Het doel is om met de uitkomsten de bestuurlijke discussie te voeden met objectieve argumenten. Dit onderzoek is niet bedoeld om expliciet advies te geven voor een aanpassing in een bepaalde richting. Dit is aan het bestuur van het waterschap.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport begint in hoofdstuk 2 met een beknopte uitleg van de 'Methode Gebiedskennmerken', en de uitleg van verschillen met de oude methodiek. In hoofdstuk 3 worden rekenkundige resultaten gepresenteerd voor de categorale kostentoedeling en vergeleken met de huidige kostentoedelingspercentages. In hoofdstuk 4 wordt een toelichting gegeven op het onderzoek naar de vergelijking van gebiedskennmerken van Waterschap Vallei en Veluwe.

2 Veranderingen in het belastingstelsel 2026

In dit hoofdstuk worden de veranderingen in het belastingstelsel 2026 beschreven. Dit gebeurt op basis van de actuele situatie tijdens het schrijven van het rapport. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Het gewijzigd voorstel van wet zoals dat bij de Eerste Kamer is ingediend en hetgeen daarop is toegelicht tijdens de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer ¹. De Eerste Kamer heeft op 4 februari 2025 het wetsvoorstel voor aanpassing van het belastingstelsel van de waterschappen aangenomen
- Handreiking Methode Gebiedskennmerken van de Unie van Waterschappen (toegezonden aan de waterschappen bij ledenbrief van 31 oktober 2024, kenmerk 23616/HA)

In de volgende tabel wordt per onderdeel van de kostentoedeling samengevat wat de wijzigingen ten opzichte van het huidige stelsel zijn. Vervolgens wordt verder ingegaan op de onderdelen die veranderen en nieuw zijn toegevoegd.

Tabel 2.1 Overzicht per onderdeel kostentoedeling

Onderdeel	Status	Toelichting
Bepalen inwoneraantal en ingezetenaandeel	Ongewijzigd	
Mogelijkheid tot verhogen ingezetenaandeel	Gewijzigd	Er is een voorwaarde toegevoegd.
Kostentoedeling op basis van economische waarde	Vervalt	
Bepaling oppervlakte Natuur	Ongewijzigd	De definitie van Natuur is ongewijzigd en blijft een factor in de verdeelsleutel.
Bepaling oppervlakte Ongebouwd	Ongewijzigd	De definitie van Ongebouwd is ongewijzigd en blijft een factor in de verdeelsleutel.
Bepaling oppervlakte Gebouwd	Ongewijzigd	Dit is een hulpmiddel bij het bepalen van de oppervlakte Ongebouwd in de verdeelsleutel.
Kostentoedeling op basis van verdeelsleutel	Nieuw	Op basis van gebiedskennmerken wordt de kostentoedeling bepaald en wordt bij Ongebouwd en Natuur ruimte tot verhoging/verlaging ingebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de categorie Gebouwd ook verandert.
Aparte tarieven woningen/niet-woningen	Nieuw	Dit is een nieuwe verplichte tariefdifferentiatie Gebouwd.
Tariefdifferentiatie wegen	Gewijzigd	De tariefdifferentiatie wegen is inhoudelijk ongewijzigd maar is gemaximeerd tot 100 %.

¹ Kamerstukken I, 2023/24, 36 412, A (Wijziging van de Waterschapswet, de Waterwet en de Algemene wet bestuursrecht in verband met het versterken van de toepassing van het profijtbeginsel bij de watersysteemheffing, het geven van ruimte aan nieuwe ontwikkelingen en het oplossen van enkele knelpunten).

Onderdeel	Status	Toelichting
Tariefdifferentiaties buitendijks, bemalen, waterberging en glasopstanden	Ongewijzigd	
Tariefdifferentiatie wateraanvoer	Nieuw	Dit is een nieuwe tariefdifferentiatie Ongebouwd en Natuur.
Tariefberekening	Gewijzigd	De methodiek van de tariefberekening blijft hetzelfde, zij het op basis van andere kostentoedelingsuitgangspunten en behoudens de aparte tarieven woningen/niet-woningen in de categorie Gebouwd, de lagere maximering van de tariefdifferentiatie wegen en de optie van de tariefdifferentiatie wateraanvoer.

Het belangrijkste vervallen onderdeel is de kostentoedeling op basis van de economische waarde. Dit betekent dat de huidige methodiek van waarde- en oppervlaktebepaling aan de hand van de 'Handreiking Kostentoedeling 2009 en Geowijzer' en de 'Taxatiewijzer (spoor)wegen' niet meer hoeven te worden gebruikt. Een aantal onderdelen uit deze methodiek, de bepaling van de oppervlakten Natuur en Ongebouwd, komen wel terug in de nieuwe methodiek.

De nieuwe methode Gebiedskennmerken kent twee fasen. Een eerste technische fase, waarbij op basis van data rekenkundig de categorale verhouding wordt bepaald en een tweede bestuurlijke fase, waarbij op basis van gebiedskennmerken middels een bestuurlijke keuze een correctie op de categorale verhouding kan plaatsvinden, binnen de daarvoor gegeven bandbreedtes.

2.1 Bepalen ingezetenaandeel

De berekening van het ingezetenaandeel is gelijk gebleven. Het wordt gebaseerd op de inwonerdichtheid en geeft het bestuur de mogelijkheid om binnen een bandbreedte het ingezetenaandeel te bepalen. De mogelijkheid om het ingezetenaandeel met maximaal 10 % te verhogen blijft ook bestaan maar moet in het nieuwe stelsel wel beargumenteerd worden 'aan de hand van gebiedskennmerken van het waterschap'. Gebiedskennmerken waarmee in het kader van de taakuitoefening rekening gehouden zou kunnen worden, zijn bijvoorbeeld: een hoge inwonerdichtheid, veel inspanningen van het waterschap die bijdragen aan recreatiemogelijkheden en een groot areaal natuur in het beheergebied. Waterschappen kunnen in hun motivering beschrijven welke gebiedskennmerken aanleiding geven voor een extra verhoging van het ingezetenaandeel met maximaal 10 %.

2.2 Bepalen oppervlakten voor kostentoedeling

De kostendelen Natuur en Ongebouwd worden bepaald met verdeelsleutels waarin de oppervlakten van Natuur en Ongebouwd een belangrijke plaats innemen.

De definitie van Natuur en daarmee ook de oppervlakte is ongewijzigd en wordt op dezelfde manier als in het huidige stelsel vastgesteld. Dat kan door deze op basis van bronbestanden in

beeld te brengen of aan te sluiten bij de areaalafbakening van de categorie Natuur in de watersysteemheffing.

De definitie van ongebouwde onroerende zaken en daarmee ook de oppervlakte is ongewijzigd en kan op dezelfde manier als nu worden vastgesteld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de (mee)getaxeerde oppervlakte gebouwd uit het belastingsysteem. De oppervlakte van de ongebouwde onroerende zaken wordt berekend door de (mee)getaxeerde oppervlakte gebouwd (inclusief sluimerende WOZ-objecten) en de oppervlakte natuur af te trekken van de totale oppervlakte van het beheergebied van het waterschap. Deze rekenwijze sluit aan bij artikel 118 derde lid van de Waterschapswet:

- *'Als één ongebouwde onroerende zaak als bedoeld in artikel 117, onderdeel b, wordt aangemerkt een kadastraal perceel of gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten: a. hetgeen ingevolge het eerste en tweede lid wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak; b. een natuurterrein.'*

De oppervlakte ongebouwd kan ook worden bepaald op basis van de oppervlakte ongebouwd die is betrokken in de watersysteemheffing.

2.3 Berekenen categorale kostentoedeling

De berekening van de categorale kostentoedeling gebeurt op basis van een geheel nieuwe verdeelsleutel:

- Het kostendeel Ingezetenen wordt bepaald zoals hierboven beschreven
- Het kostendeel Gebouwd wordt berekend met de volgende formule:
 $0,0029317 \cdot (A^{0,7414854}) \%$ waarbij A het aantal hectare ongebouwd per 1.000 inwoners is
- Het kostendeel Natuur wordt berekend met de volgende formule: $0,0000224 \cdot (B^{1,1938609}) \%$ waarbij B het aantal hectare natuur per 1.000 inwoners is
- Het kostendeel Gebouwd is het restant percentage, $100 \% - \text{kostendeel Ingezetenen} - \text{kostendeel Gebouwd} - \text{kostendeel Natuur}$

De kostendelen Gebouwd en Natuur kunnen tijdelijk worden verhoogd of verlaagd met 30 % aan de hand van gebiedskenmerken van het waterschap. Na een overgangperiode van twee jaar wordt deze bestuurlijke ruimte teruggebracht naar 25 %. Deze overgangperiode geeft het waterschap de ruimte om in kleine stappen naar een gewenste kostentoedeling te groeien. In de motivering worden de waterschapsbesturen geacht expliciet de gebiedskenmerken en de taakuitoefening van het waterschap mee te wegen in de kostentoedeling. Voorbeelden daarvan zijn de mate van bebouwde oppervlakte (stedelijk waterbeheer), de mate van agrarische bedrijvigheid, de mate van inspanningen op het gebied van natuur, recreatie of waterkwaliteit, de omvang van het gebied dat is beschermd door primaire of niet-primaire waterkeringen, de omvang van het gebied dat is bemalen, wateraanvoer heeft of is ingericht als waterberging, de mate van inspanningen gericht op voorkoming van verdroging en de diensten die ingezetenen, eigenaren van gebouwen, agrariërs of natuurterreinbeheerders aan de waterschappen leveren, bijvoorbeeld in de vorm van 'bijdragen in natura' (zoals maaien en baggeren).

Middels een algemene maatregel van bestuur (AMvB) kan later door de wetgever worden besloten om bovenstaand percentage voor waterschappen die voldoen aan bepaalde kenmerken of voorwaarden te verhogen naar 50 %.

2.4 Tariefdifferentiatie wegen

De mogelijkheid die sommige waterschappen hebben om de tariefdifferentiatie wegen tot 400 % te verhogen, komt te vervallen. De verhoogde tariefdifferentiatie was bedoeld als instrument waarmee de onbedoelde tariefstijgingen voor het kostendeel Ongebouwd, die voortvloeiden uit het gebruik van de waarde als verdeelmaatstaf, in de kostentoedeling konden worden beperkt. Met het nieuwe kostentoedelingsmodel is een structurelere oplossing voor dit probleem gevonden. Daarmee is de verhoogde tariefdifferentiatie voor wegen niet meer nodig.

De mogelijkheid om het tarief voor verharde openbare wegen op inhoudelijke gronden met maximaal 100 % te verhogen, blijft in stand. Voorbeelden daarvan zijn dat verharde wegen bijdragen aan hogere piekafvoeren en diffuse verontreiniging, en dus tot hogere kosten voor het waterschap leiden. De tariefdifferentiatie wegen is heffing-technisch, inhoudelijk niet veranderd.

2.5 Tariefdifferentiatie wateraanvoer

Geheel nieuw is de tariefdifferentiatie wateraanvoer. De voorgestelde wetstekst luidt als volgt:

- *'Het algemeen bestuur kan de heffing maximaal 100 % hoger vaststellen voor ongebouwde onroerende zaken die zijn gelegen in een bepaald gedeelte van het gebied van het waterschap waarin door of vanwege het algemeen bestuur van het waterschap een wateraanvoerproject tot stand wordt of is.'*

Het doel van deze tariefdifferentiatie is de waterschappen de mogelijkheid te geven om de kosten van de specifieke 'plusvoorziening' wateraanvoer in rekening te brengen bij die belastingplichtigen die van de voorziening profijt hebben. Het doorbelasten van deze kosten in de vorm van een tariefdifferentiatie en niet via een rechtenheffing (retributie) maakt het eenvoudiger om alle belastingbetalers in een bepaald gebied te belasten. Het waterschap hoeft niet aan te tonen dat een persoon die de voorziening niet zelf (mede) heeft aangevraagd er toch daadwerkelijk gebruik van maakt of er genot van heeft.

Wanneer het waterschap kan objectiveren dat er sprake is van een verschillende mate van profijt, kan er binnen het gebied gevarieerd worden met de hoogte van de tariefdifferentiatie. Er kunnen dus meerdere tarieven bestaan onder deze tariefdifferentiatie.

Een voorwaarde voor invoering van deze tariefdifferentiatie is dat het wateraanvoerproject tot stand moet zijn of worden gebracht op verzoek van tenminste één belanghebbende. Daarnaast moet er aantoonbaar draagvlak zijn voor het wateraanvoerproject. Praktisch betekent dit dat er voor invoering van de tariefdifferentiatie een draagvlakmeting plaats moet vinden. De vorm waarin deze draagvlakmeting plaats moet vinden wordt in de memorie van toelichting als volgt beschreven:

- *‘Om te borgen dat er voldoende draagvlak is voor een plusvoorziening waarvoor extra geheven wordt, doet het waterschap vooraf een draagvlakmeting. Het waterschap nodigt alle (potentiële) heffingplichtigen uit het betrokken deel van het waterschapsgebied uit om binnen een nader te bepalen termijn schriftelijk of elektronisch aan te geven of zij de plusvoorziening wenselijk achten, waarbij het waterschap ook aangeeft dat de kosten van de voorziening via de tariefdifferentiatie in rekening worden gebracht. Wanneer er sprake is van verschillende tariefdifferentiaties voor één voorziening, dan is één draagvlakmeting voor het geheel voldoende. De plusvoorziening wordt alleen gerealiseerd als de meerderheid van de potentieel heffingplichtigen heeft gereageerd op de draagvlakmeting en ten minste twee derde deel daarvan zich vóór de plusvoorziening heeft uitgesproken.’*

Bij de draagvlakmeting hoeft, uit efficiëntie-overwegingen, alleen te worden gekeken naar de ingekomen reacties. Voor bestaande wateraanvoerprojecten moet ook een draagvlakmeting worden uitgevoerd wanneer het waterschap er een tariefdifferentiatie voor wil invoeren. Heffing-technisch bezien is dit geen andere tariefdifferentiatie dan de heffingen voor buitendijs en bemalen gebieden. Het waterschap kan vaststellen om welke gebieden het gaat en daar vervolgens een hoger tarief doorbelasten aan de ongebouwde onroerende zaken.

De Unie van Waterschappen heeft een handreiking opgesteld als hulpmiddel bij eventuele invoering van deze tariefdifferentiatie. De handreiking bevat ook richtlijnen voor de wijze van uitvoering van een draagvlakmeting. De uiteindelijke keuze om wel of geen tariefdifferentiatie wateraanvoer in te zetten is, zelfs bij een positieve draagvlakmeting, aan het bestuur van het betreffende waterschap.

2.6 Aparte tarieven woningen en niet-woningen

Geheel nieuw is de verplichte² aparte tarieven tussen woningen en niet-woningen, ook wel de tariefdifferentiatie Gebouwd genoemd.

De voorgestelde wettekst luidt als volgt:

- *‘Bij het bepalen van het tarief voor gebouwde onroerende zaken als bedoeld in artikel 117, eerste lid, onderdeel d, is de verhouding tussen het percentage van de waarde van onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen en het percentage van de waarde van onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen gelijk aan de verhouding tussen de waardeontwikkeling van onroerende zaken gelegen in het waterschap die in hoofdzaak tot woning dienen en de waardeontwikkeling van onroerende zaken in het waterschap die niet in hoofdzaak tot woning dienen ten opzichte van de waarde twee jaar voorafgaand aan inwerkingtreding van dit lid.’*

Het doel van deze tariefdifferentiatie is de waterschappen te verplichten om de lastenverschuiving van bedrijven naar woningen, als gevolg van de sterke stijging van de waarde van woningen, te

---

² In de concept versie van de nieuwe wetgeving in de internetconsultatie was deze tariefdifferentiatie nog optioneel. In de versie die naar de Raad van State is gestuurd, is deze verplicht gesteld. Deze verplichting is door de Tweede Kamer en Eerste kamer overgenomen.

bevrozen. Er wordt wel een kader gesteld voor de mate waarin de tarieven mogen verschillen. Dit kader is gebaseerd op het verschil in de waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen.

Voor het berekenen van het verschil in de waardeontwikkeling wordt aangegeven dat gebruik gemaakt kan worden van de overzichten van de WOZ-waardeontwikkelingen die de Waarderingskamer jaarlijks samenstelt³ of van de informatie over de WOZ-waarden die de gemeenten aanleveren. De verhouding tussen deze twee waardeontwikkelingen wordt vervolgens gebruikt voor het bepalen van de tariefdifferentiatie Gebouwd.

Als peildatum wordt 1 januari twee jaar voorafgaande aan het jaar van inwerkingtreding gesteld (is 1 januari 2024).

Heffing-technisch bezien is dit een andere tariefdifferentiatie dan de rest van de heffingen die gebaseerd zijn op een ruimtelijke afbakening en op basis van kadastrale percelen in het belastingstelsel worden verwerkt. Deze aparte tarieven niet-/woningen is gebaseerd op het onderscheid of een gebouwde onroerende zaak een woning of niet-woning is. Een woning is een onroerende zaak die in hoofdzaak tot woning dient zoals bedoeld in artikel 220a, tweede lid, van de Gemeentewet.

De Unie van Waterschappen zal een handreiking tariefdifferentiatie woningen – niet-woningen opstellen als hulpmiddel bij de invoering van deze tariefdifferentiatie.

De verplichte invoering van deze tariefdifferentiatie heeft impact op de software die gebruikt wordt voor de belastingheffing. De invoering moet dus worden afgestemd met de afdeling of het belastingkantoor belast met de heffing zodat zij de software tijdig kunnen aanpassen.

2.7 Combineren van tariefdifferentiaties

De tariefdifferentiaties buitendijks, waterberging, bemalen, verharde openbare wegen, glasopstanden, wateraanvoerprojecten en woningen en niet-woningen kunnen naast elkaar worden toegepast. Dit betekent dat het aantal verschillende tarieven bij invoering van deze tariefdifferentiaties snel kan oplopen.

Bij bijvoorbeeld stapeling van de tariefdifferentiaties buitendijks en woningen en niet-woningen zijn er vier verschillende tarieven gebouwd, namelijk binnendijks – woningen, binnendijks – niet-woningen, buitendijks – woningen en buitendijks – niet-woningen.

---

³ Met het genoemde overzicht van de Waarderingskamer wordt bedoeld op de twee overzichten die de Waarderingskamer jaarlijks samenstelt. Het gaat om de 'april-inventarisatie' die in mei wordt uitgebracht en de verfijning daarvan in de 'oktober-inventarisatie'.

3 Categorale kostentoedeling

In het voorgaande kostentoedelingsonderzoek (peildatum 1 januari 2022, methode Delfland) is onderstaande categorale waardeverhouding bepaald.

Tabel 3.1 Berekening kostentoedelingspercentages (2019) watersysteemheffing in %

Categorie		2019	2024*
	Ingezetenen	40,0 %	34,6 %
A	Ongebouwd	7,7 %	6,5 %
B	Natuur	0,4 %	0,3 %
C	Gebouwd	51,9 %	58,6 %
Totaal		100,0 %	100,0 %

* Vastgesteld in verordening WVV 2024

3.1 Berekening ingezetenaandeel

Het kostendeel ingezetenen is bepaald volgens de bekende methode op basis van inwonerdichtheid. Bij de huidige kostentoedelingsverordening zoals die geldt vanaf 2024 is uitgegaan van een inwonerdichtheid van 472 inwoners per km². Dit is gebaseerd op 1.158.690 inwoners en een beheergebied van 245.644.

De gemiddelde inwonerdichtheid van het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe is op basis van peildatum 1 januari 2025 berekend op 484 inwoners per km². Het inwoneraantal is aangeleverd door GBLT en bedraagt 1.188.581 met peildatum 1 januari 2025. Het totale beheergebied heeft een oppervlak van 245.633 ha, en is aangeleverd door Waterschap Vallei en Veluwe

Indien alleen de inwonerdichtheid in beschouwing wordt genomen resulteert dit rekenkundig in een ingezetenaandeel van 29,68 %.⁴

3.2 Berekening aandeel Ongebouwd

Het kostendeel Ongebouwd is bepaald met de nieuwe verdeelsleutel waarbij als oppervlakte de totale oppervlakte van het beheergebied (bron: aanlevering Waterschap Vallei en Veluwe) minus de oppervlakte natuur (bron: aanlevering GBLT) minus de (mee)getaxeerde gebouwde oppervlakte per 31 december 2024, meest recent (bron: GBLT) is gebruikt. De berekening van de categorale kostentoedeling gebeurt op basis van de nieuwe verdeelsleutel (zie H2.3 voor de methode), met de meest recent beschikbare gegevens. Ongebouwd heeft een oppervlak van 95.095 ha (99.449 ha in 2024). Dit is een daling van 4.354 ha (4,4 %).

⁴ Met een inwonersaantal van 0 – 500 inw/km² valt waterschap Vallei en Veluwe binnen de bandbreedte van 20% - 30%. Het rekenkundige gemiddelde wordt berekend door een ondergrens van 0 inw/km² en een bovengrens van 500 inw/km² te hanteren. De ondergrens en bovengrens zijn wettelijk vastgesteld.

Het kostentoedelingspercentage voor Ongebouwd uit de meest recente waardeverhouding-kostentoedeling bedraagt 6,5 % (2024). Op basis van de nieuwe verdeelsleutel bedraagt het kostentoedelingspercentage voor Ongebouwd 7,56 %.

3.3 Berekening aandeel Natuur

Het kostendeel Natuur is bepaald met de nieuwe verdeelsleutel waarbij de oppervlakte per 31 december 2024 is gebaseerd op de gegevens aangeleverd door GBLT. De berekening van de categorale kostentoedeling gebeurt op basis van de nieuwe verdeelsleutel (zie H2.3 voor de methode). Natuur heeft een oppervlak van 89.507 ha (87.845 ha in 2024). Dit is een stijging van 1.662 ha (1,7 %). Deze stijging is te verklaren door de verwerkte bezwaren Natuur, waardoor er door de jaren heen een groei in oppervlak natuur is te zien (bron: overleg Waterschap Vallei en Veluwe).

Het kostentoedelingspercentage voor Natuur uit de meest recente waardeverhouding-kostentoedeling bedraagt 0,3 % (2024). Op basis van de nieuwe verdeelsleutel berekening bedraagt het kostentoedelingspercentage voor natuur 0,39 %.

3.4 Berekening aandeel Gebouwd

Het kostendeel Gebouwd is de resultante van 100 % minus de andere kostendelen. De berekening van de categorale kostentoedeling gebeurt op basis van de nieuwe verdeelsleutel (zie H2.3 voor de methode). Gebouwd heeft een oppervlak van 61.031 ha (58.350 ha in 2024). Dit is een stijging van 2.681 ha (4,6 %).

Het percentage voor gebouwd was in waardeverhouding-kostentoedeling van 2019 en 2024 respectievelijk 51,9 % en 58,6 %. Op basis van de nieuwe verdeelsleutel bedraagt het kostentoedelingspercentage voor gebouwd 62,37 % ($100,00 - 29,68 - 7,56 - 0,39 = 62,37$).

3.5 Rekenkundige kostentoedeling

Op basis van de nieuwe kostentoedelingsmethode, de Methode Gebiedskenmerken, zoals beschreven in het bovenstaande hoofdstuk, worden de resultaten van de berekening gepresenteerd. Hieruit wordt de categorale kostentoedeling afgeleid en worden de verschuivingen ten opzichte van de huidige kostentoedelingsverordening weergegeven.

In de onderstaande tabel 3.1 is de categorale kostentoedeling weergegeven, rekening houdend met het rekenkundige ingezetenenaandeel van 29,68 %.

Tabel 3.2 Berekening kostentoedelingspercentages watersysteemheffing in %.

Categorie		2019	2024	2026	Mutatie (procentpunt) 2022/2025
	Ingezetenen	40,0 %	34,6 %	29,68 %*	-4,92 %
A	Ongebouwd	7,7 %	6,5 %	7,56 %	1,06 %
B	Nat uur	0,4 %	0,3 %	0,39 %	0,09 %
C	Gebouwd	51,9 %	58,6 %	62,37 %	3,77 %

*In 2026 is het rekenkundig ingezetenenpercentage weergegeven, voor 2019 en 2024 het bestuurlijk aangepaste ingezetenenpercentage (ophoging t.o.v. rekenkundig). Deze getallen zijn dus niet 1 op 1 met elkaar te vergelijken. Voor 2024 is gebruikt gemaakt van de volgende berekening: "De oppervlakte natuur binnen Waterschap Vallei en Veluwe is ca. 87.845 ha. Dit is daarmee ongeveer 36 % van de totale oppervlakte van het beheersgebied. Gelet op de grote oppervlakte natuur en belang hiervan voor het kunnen recreëren voor ingezetenen, is in de kostentoedelingsverordening rekening gehouden met de verhoging van het percentage voor ingezetenen met 36 % van de 10 % extra waarmee het kostenaandeel voor de ingezetenen kan worden verhoogd. De totale bandbreedte komt daarmee uit op 20-33,6 %. Op basis van de inwonerdichtheid van Waterschap Vallei en Veluwe van 472 inwoners per vierkante kilometer wordt rekenkundig de plaats in de bandbreedte berekend en bedraagt 32,8 % (basis 20 %+ (472/500 x 13,6 %))." Daarnaast zijn ook de kosten van de verkiezingen en de kosten van de kwijtschelding meegenomen in het kostentoedelingspercentage voor de ingezetenen.

4 Gebiedskenmerken

4.1 Uitgangspunten

Voor de beoordeling van de gebiedskenmerken gelden een aantal uitgangspunten, die in deze paragraaf kort worden toegelicht.

Profijtbeginsel

De beoordeling van de gebiedskenmerken gaat uit van het profijtbeginsel. Het profijtbeginsel is gebaseerd op de gedachte dat burgers en bedrijven bijdragen in de kosten van publieke voorzieningen naar de mate van het profijt dat zij van deze voorzieningen hebben. Met dit beginsel kan van burgers en bedrijven die meer profiteren naar rato een grotere bijdrage in belasting worden gevraagd. Voor waterschappen heeft dit betrekking op de ingezetenen van het waterschapsgebied (bewoners), eigenaren van gebouwde onroerende zaken (woningen en niet-woningen), eigenaren van onbebouwde gronden (onder andere agrarische percelen, wegen, parken en plantsoenen) en eigenaren van natuurterreinen.

Kwantitatieve en kwalitatieve beoordeling

De beoordeling van de gebiedskenmerken vindt zowel kwantitatief als kwalitatief plaats. De kwantitatieve beoordeling vindt plaats op basis van data en wordt waar mogelijk vergeleken met de data van andere waterschappen. De kwalitatieve beoordeling is gebaseerd op relevante beleidsdocumenten, zoals het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en de Begroting 2025 en meerjarenraming van het waterschap.

Definitie weinig/veel en groot/beperkt

De gebiedskenmerken zijn onderverdeeld in drie categorieën, in lijn met de eerder genoemde Methode Gebiedskenmerken: gebiedskenmerken op basis van data, gebiedskenmerken op basis van inspanningen door het waterschap en gebiedskenmerken op basis van inspanningen door de belastingbetaler. Voor de gebiedskenmerken op basis van data geldt een onderscheid in veel of weinig en groot of beperkt deel van het beheergebied van het waterschap. Voor de gebiedskenmerken op basis van inspanningen van het waterschap geldt een onderscheid in weinig of veel. Bij de beoordeling van de gebiedskenmerken is voor deze termen uitgegaan van de volgende definities:

- Gebiedskenmerken op basis van data:⁵
  - Veel: cijfer is hoger (>10 procentpunten) dan het gemiddelde van alle waterschappen
  - Weinig: cijfer is lager (<10 procentpunten) dan het gemiddelde van alle waterschappen
  - Groot: oppervlakte gebiedskenmerk is meer dan 60 % van het beheergebied
  - Beperkt: oppervlakte gebiedskenmerk is minder 40 % van het beheergebied
- Gebiedskenmerken op basis van inspanningen door het waterschap:
  - Weinig: beperkte mate van prioriteit, inzet, financiën en/of middelen kwalitatief beoordeeld op basis van beleid en begrotingsstukken van het waterschappen

---

⁵ Bij de beoordeling wordt getoetst of een van onderstaande criteria aan de orde is. Dus als een van de criteria aan de orde is wordt dat als potentiële overweging opgenomen in de beoordeling.

- Veel: hoge mate van prioriteit, inzet, financiën en/of middelen kwalitatief beoordeeld op basis van beleid en begrotingsstukken van het waterschappen
- Gebiedskenmerken op basis van inspanningen door de belastingbetaler:
  - Weinig: Is voor deze categorie van gebiedskenmerken geen aanleiding om hierin het te bepalen kostenaandeel voor te wijzigen
  - Veel: Indien sprake is van relatief veel waterbeheerdiensten die in die vorm van 'bijdragen in natura' door één of meer betalende categorieën worden geleverd

Overwegingen bij de beoordeling

Voor de beoordeling van de gebiedskenmerken zijn de overwegingen overgenomen uit de Handreiking Methode Gebiedskenmerken⁶. De overwegingen voor de beoordeling luiden als volgt:

- **Bevolkingsdichtheid:** voor het kostenaandeel van de categorie 'ingezetenen' heeft een waterschap een bestuurlijke bandbreedte van 10 % en in sommige gevallen, wanneer gebruik gemaakt wordt van de mogelijkheid uit artikel 120, derde lid van de Waterschapswet om het kostenaandeel boven het maximum van de bandbreedte met maximaal 10 % te verhogen, tot 20 %. Wanneer een waterschap relatief dichtbevolkt is, kan dit een reden zijn om boven het gemiddelde van de bandbreedte van de categorie 'ingezetenen' te gaan zitten
- **Bebouwd oppervlakte:** relatief veel bebouwd oppervlakte binnen het beheergebied van het waterschap betekent over het algemeen dat het waterschap ook veel inspanningen verricht in het kader van stedelijk water. De categorie 'Gebouwd' heeft profijt van inspanningen van het waterschap op het gebied van stedelijk water. Dit kan een reden zijn om binnen de bandbreedte het kostenaandeel van de categorie 'gebouwd' te verhogen
- **Agrarische bedrijvigheid:** voor gronden met een agrarische bestemming geldt dat het mogelijk is dat deze gronden om een hoger voorzieningenniveau van het waterschap vragen dan gronden met een andere bestemming. Relatief veel agrarische bedrijvigheid binnen het beheergebied van het waterschap kan daarom een reden zijn om binnen de bandbreedte het kostenaandeel van de categorie 'onbebouwd' te verhogen
- **Natuur(ontwikkeling):** met name de categorieën 'ingezetenen' en 'natuur' zijn gebaat bij veel inspanningen van het waterschap die zich richten op natuurontwikkeling en instandhouding. Relatief veel aandacht voor natuurontwikkeling in het beheergebied kan daarom een reden zijn om de kostenaandelen van de categorie 'ingezetenen' en 'natuur' te verhogen
- **Recreatiemogelijkheden:** de categorie 'ingezetenen' heeft profijt van inspanningen van het waterschap die recreatiemogelijkheden vergroten. Relatief veel aandacht van het waterschap voor recreatieve voorzieningen in het beheergebied kan daarom reden zijn om het kostenaandeel van de ingezetenen te verhogen
- **Primaire keringen:** primaire waterkeringen bieden bescherming tegen overstromingen vanuit het hoofdwatersysteem en hebben als doel verlies van mensenlevens, schade aan gebouwen, (spoor)wegen, bedrijfsmiddelen, oogst en andere economische schade zoveel mogelijk te voorkomen. In het algemeen geldt dat natuur minder schade van een overstroming zal ondervinden. Directe bescherming van een groot deel van het beheergebied

---

⁶ Handreiking methode gebiedskenmerken, Unie van Waterschappen.

door primaire keringen kan een reden zijn om binnen de bandbreedten het kostenaandeel van de categorieën 'ingezetenen', 'gebouwd' en 'ongebouwd' te verhogen

- **Niet-primaire keringen:** overige waterkeringen zijn alle waterkeringen die geen primaire kering zijn en vooral bescherming bieden tegen wateroverlast. Wateroverlast is veelal tijdelijk van aard en leidt over het algemeen vooral tot ongemak en tijdelijke verstoring van de bedrijfsvoering. Een doorbraak van niet-primaire keringen kan eveneens schade tot gevolg hebben, maar de mogelijke schade is vaak van een andere orde dan bij een doorbraak van een primaire kering. Over het algemeen is er geen sprake van het verlies van mensenlevens en relatief minder schade aan gebouwen, (spoor)wegen en bedrijfsmiddelen. Wel kan er sprake zijn van economische schade, bijvoorbeeld als gevolg van een latere oogst in de landbouw. Bescherming van een groot deel van het beheergebied door niet-primaire keringen kan daarmee een reden zijn om binnen de bandbreedte het kostenaandeel van de categorie 'ongebouwd' te verhogen
- **Bemalen gebied:** bemaling is vooral gericht op het tot stand brengen van een zodanig waterpeil dat landbouw- en natuurfuncties binnen het beheergebied van het waterschap optimaal worden bediend. Een groot oppervlakte (>60 %) bemalen gebied kan een reden zijn om binnen de bandbreedten de kostenaandelen van de categorie 'ongebouwd' en 'natuur' te verhogen
- **Wateraanvoer:** het aanvoeren van zoetwater naar delen van het beheergebied van het waterschap is vooral gericht op het tot stand brengen van een zodanig waterpeil dat landbouw- en natuurfuncties binnen het beheergebied optimaal worden bediend. Daarnaast kan wateraanvoer bijvoorbeeld paalrot voorkomen of ongewenste zettingen voorkomen en daarmee een bijdrage leveren aan de stabiliteit van funderingen van gebouwen. Het aanvoeren van water in een relatief groot deel (>60 %) van het beheergebied van het waterschap kan daarmee een reden zijn om binnen de bandbreedten de kostenaandelen van de categorie 'ongebouwd', 'gebouwd' en 'natuur' te verhogen
- **Waterkwaliteit:** van maatregelen die de waterkwaliteit verbeteren profiteren vooral de ingezetenen, de agrarische sector en de betalende categorie natuur. Veel inspanningen door het waterschap voor waterkwaliteit zouden een reden kunnen zijn om binnen de bandbreedten de kostenaandelen van de categorieën 'ingezetenen', 'ongebouwd' en 'natuur' te verhogen
- **Waterberging:** de inrichting van waterbergingsgebieden heeft over het algemeen tot doel om wateroverlast in stedelijk gebied te voorkomen. Dit betekent dat vooral de categorieën 'ingezetenen' en 'gebouwd' van dergelijke voorzieningen profiteren. Dit kan een reden zijn om binnen de bandbreedten de kostenaandelen van de categorieën 'ingezetenen' en 'gebouwd' te verhogen
- **Verdroging:** verdroging heeft vooral negatieve effecten op de landbouw, natuur en gebouwen (paalrot en/of ongewenste zettingen). Veel inspanningen door het waterschap om verdroging tegen te gaan zouden een reden kunnen zijn om binnen de bandbreedten de kostenaandelen van de categorieën 'gebouwd', 'ongebouwd' en 'natuur' te verhogen
- **Waterbeheerdiensten:** soms worden door betalende categorieën diensten ten behoeve van het waterbeheer geleverd of, in sommige waterschappen, de plicht voor 'aangelanden' om bepaalde waterlopen te onderhouden. De aangelanden kunnen eigenaren gebouwd,

eigenaren ongebouwd en eigenaren natuurterreinen zijn. Indien sprake is van het leveren van relatief veel waterbeheerdiensten, die in die vorm van 'bijdragen in natura' door één of meer betalende categorieën worden geleverd, kan een reden zijn om voor de betreffende categorie binnen de bandbreedte het kostenaandeel te verlagen

4.2 Beoordeling

Tabel 4.1 tot en met tabel 4.3 geven de beoordeling inclusief toelichting van de gebiedskenmerken voor het beheergebied van Waterschap Vallei en Veluwe. In onderstaande tabel zijn verschillende categorieën gescoord met neutraal, boven óf onder. Wanneer met boven of onder is gescoord, dan kan het argument genoemd in de kolom toelichting een overweging zijn om de betreffende categorie meer of juist minder belasting te laten betalen (profijtbeginself). De keuze hierover wordt door het waterschapsbestuur gemaakt.

Tabel 4.1 Beoordeling gebiedskenmerken op basis van data

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Dunbevolkt	-	-	-	-	Het beheergebied van Vallei en Veluwe kent met 245.633 ha een relatief groot oppervlak (gemiddeld: 171.061 ha). Het aantal inwoners bedraagt 1.188.581. De bevolkingsdichtheid komt daarmee op 484 inwoners/km ² (gemiddeld: 751 inwoners/km ²). Het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe heeft daarmee relatief weinig inwoners op een relatief groot oppervlak beheergebied en valt daarmee binnen de bandbreedte 20 tot 30 %. De extra verhoging van 10 % speelt met name bij zeer dichtbevolkte waterschappen zoals bijvoorbeeld Delfland, Amstel Gooi en Vecht en Schieland en Krimpenerwaard. Het beheergebied van Vallei en Veluwe komt rekenkundig uit op afgerond 30 %.
Aandeel bebouwde oppervlakte	-	-	-	-	Het beheergebied van Vallei en Veluwe kent met een bebouwingspercentage van 25 % een bovengemiddeld bebouwd oppervlak. Dit is iets boven gemiddeld van de waterschappen in Nederland (19 %) maar nog wel binnen de bandbreedte van 10-procentpunten. Alle categorieën zijn daarmee neutraal beoordeeld.
Aandeel agrarische bedrijvigheid	-	-	onder	-	Het beheergebied van Vallei en Veluwe kent op 31 % van haar beheergebied agrarische bedrijvigheid. Dit is onder het gemiddelde in Nederland (54 %) en valt daarmee buiten de neutrale bandbreedte (<10 procentpunten). De categorie ongebouwd is daarmee met 'onder' beoordeeld.
Aandeel gebied beschermd door primaire waterkeringen en niet-primaire waterkeringen	onder	onder	onder	-	Door TAUW is een beknopte analyse gedaan naar overstroombaar gebied binnen het beheergebied van het waterschap, waarbinnen een onderscheid tussen primaire keringen en niet-primaire keringen helaas niet mogelijk is. Binnen het beheergebied overstroomt 26 % bij een dijkdoorbraak. Dit is onder het gemiddelde van de waterschappen in Nederland (61 %). Ruim 180.000 ha ligt hoog genoeg om niet te overstromen, waarmee dus ook geredeneerd kan worden dat daarmee een lage inspanning door het waterschap wordt geleverd bij bescherming van haar beheergebied. Alle categorieën (behalve natuur) zijn daarmee 'onder' beoordeeld.

Kenmerk R001-1299063RAW-V01-kzo-NL

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Aandeel bemalen gebied	-	-	onder	onder	<p>In totaal valt 52.871 ha van het beheergebied van Vallei en Veluwe onder bemalen gebied. Dit is 22 % van het totale beheergebied. Dit is ruim onder gemiddeld (56 %) van Nederlandse waterschappen. Op basis van de uitgangspunten in paragraaf 4.1 valt het aandeel bemalen gebied hiermee buiten 10 procentpunt én buiten >40 % en <60 % (bij bemalen) en daarmee met "onder" beoordeeld.</p> <p>Let op: wanneer men de keuze maakt voor het toepassen van verhoging of verlaging op basis van een gebiedskenmerk dan geldt dit voor het gehele waterschapsgebied (of gehele kostentoedeling), wanneer men gebruik maakt van een tariefdifferentiatie, dan geldt dat slechts voor een deel van het beheergebied.</p>
Wateraanvoer in groot/beperkt deel gebied	-	onder	onder	onder	<p>In totaal valt 20.717 ha van het beheergebied van Vallei en Veluwe onder wateraanvoer-gebied. Dit is 8,4 % van het totale beheergebied. Dit is minder dan 40 % van het beheergebied en is daarmee op de volgende wijze beoordeeld: de categorieën Gebouwd, Ongebouwd en Natuur zijn daarmee met 'onder' beoordeeld.</p>

Tabel 4.2 Beoordeling gebiedskenmerken op basis van inspanningen door het waterschap afgezet tegen wettelijke verplichtingen

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Inspanningen gericht op natuur(ontwikkeling)	boven	-	-	boven	<p>Vallei en Veluwe zet in op wettelijk verplichte natuurontwikkelingen zoals de KRW, maar heeft ook niet-wettelijke inspanningen. Vallei en Veluwe geeft in afstemming met gebiedspartners uitvoering aan hun maatregelenprogramma voor het verbeteren van de biodiversiteit.</p> <p>Daarnaast kijkt Vallei en Veluwe bij de zesjaarlijks roulerende watersysteemtoetsing ook naar knelpunten op het gebied van droogte, ecologie en waterkwaliteit. De inspanningen van Vallei en Veluwe gaan hiermee verder dan enkel de wettelijke verplichte inspanningen, maar Vallei en Veluwe onderneemt zelf niet actief actie voor natuur(ontwikkeling). Het areaal natuur is bij dit waterschap verhoudingsgewijs ten opzichte van de rest van Nederland relatief groot, waarmee ook een grotere mate van inspanning door het waterschap wordt geleverd. De inspanningen van Vallei en Veluwe voor (natuur)ontwikkeling zijn hiermee verhoudingsgewijs groter en kunnen gedefinieerd worden als 'veel'. De categorieën Ingezetenen en Natuur zijn daarmee beoordeeld met 'boven'.</p>

Kenmerk R001-1299063RAW-V01-kzo-NL

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Inspanningen gericht op recreatie	-	-	-	-	Vallei en Veluwe houdt in het beheer van haar waterkeringen rekening met het streven naar een hoogwaardiger leefomgevingskwaliteit zoals meer biodiversiteit, een hogere ruimtelijke kwaliteit en ruimte voor medegebruik. Daarnaast voldoen de aangewezen zwemwateren aan de Europese zwemwaterrichtlijn. Verder adviseert en faciliteert Vallei en Veluwe partners bij initiatieven voor recreatief gebruik van water en stimuleert recreatief medegebruik op haar eigen terreinen waar het kan. De inspanningen van Vallei en Veluwe betreffen hiermee voornamelijk rekening houden met, adviseren en faciliteren. Vallei en Veluwe onderneemt zelf niet actief actie voor recreatie. De inspanningen van Vallei en Veluwe voor recreatie zijn hiermee beperkt. Alle categorieën zijn daarmee beoordeeld met 'neutraal'.
Inspanningen voor waterkwaliteit	-	-	-	-	Vallei en Veluwe voert alle maatregelen uit van het KRW-stroomgebiedsbeheerplan 2022-2027 waar het waterschap als uitvoerende partij is genoemd en draagt, volgens de samenwerkingsafspraken met de provincies Utrecht en Gelderland, bij aan de doelen rondom onder andere klimaat, Natura 2000, stikstof, waterkwaliteit en natte landnatuur. Verder werkt Vallei en Veluwe met gebiedspartners een handelingsperspectief uit om de negatieve effecten van nutriënten naar het watersysteem te beperken. Daarnaast levert Vallei en Veluwe een actieve bijdrage aan de transitie naar circulaire landbouw en ondersteunt de agrarische sector, mede binnen het DAW en kijkt Vallei en Veluwe bij de zesjaarlijks roulerende watersysteemoetsing ook naar knelpunten op het gebied van droogte, ecologie en waterkwaliteit. Verder ontwikkelt Vallei en Veluwe nieuwe zuiveringsconcepten om te voldoen aan de toekomstige opgaven op het gebied van de verwijdering van microverontreinigingen, circulariteit en lokaal gebruik van rioolwater. Daarnaast streeft Vallei en Veluwe, in samenwerking met gemeenten, naar een versnelling van de reductie van de hoeveelheid 'schoon' water naar de zuivering. Tevens ontwikkelt en past Vallei en Veluwe nieuwe concepten toe voor scheiden aan de bron en lokale behandeling en inzet van rioolwater en hemelwater. Daarnaast zet Vallei en Veluwe chemicaliën zo minimaal mogelijk in. De inspanningen van Vallei en Veluwe voor waterkwaliteit kunnen hiermee gedefinieerd worden als gemiddeld en daarmee niet 'veel' of 'weinig'. Alle categorieën zijn daarmee beoordeeld met 'neutraal'.

Kenmerk R001-1299063RAW-V01-kzo-NL

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Inspanningen gericht op voorkomen verdroging	-	boven	boven	boven	Om meer water vast te houden (in de bodem en het oppervlaktewater) voert Vallei en Veluwe samen met partners het Actieprogramma Klimaat uit. Hierbij is ook aandacht voor het peilbeheer in beeksystemen. Verder start Vallei en Veluwe gebiedsgericht (binnen de stroomgebieden Grift, Lunterse Beek, Barneveldse Beek en Voorsterbeek) integrale proeftuinen met een klimaatrobuuste inrichting waarbij de principes klimaatmantel en klimaatkanaal worden geconcretiseerd. Tevens versterkt Vallei en Veluwe het Blauwe Hart door uitvoering van het strategisch plan grondwaterbeheer. Samen met Vitens en de provincies onderzoekt Vallei en Veluwe de mogelijkheden voor flexibele grondwaterwinning en streeft naar minimaal één operationele pilot. Daarnaast kijkt Vallei en Veluwe bij de zesjaarlijks roulerende watersysteemtoetsing ook naar knelpunten op het gebied van droogte, ecologie en waterkwaliteit. Vallei en Veluwe werkt samen met gebiedspartners aan groenblauwe dooradering en voert de gezamenlijke afspraken uit het Manifest Ruimtelijke Adaptatie uit. Verder zet Vallei en Veluwe in op het verkennen en uitvoeren van kansen om gezuiverd rioolwater en hemelwater in te zetten als bron voor zoetwater. De inspanningen van Vallei en Veluwe voor het voorkomen van verdroging kunnen hiermee gedefinieerd worden als 'veel'. De categorieën 'ongebouwd', 'gebouwd' en 'natuur' zijn daarmee beoordeeld met 'boven'.
Aandeel gebieden ingericht als waterberging	-	-	-	-	In totaal is circa 780 ha (bron: Legger WVV, Legger_Watersysteem, Waterbergingsgebieden (ID:23)) van het beheergebied van Vallei en Veluwe ingericht als waterbergingsgebied. Dit is 0,32 % van het totale beheergebied. De inspanningen van Vallei en Veluwe voor waterberging zijn hiermee gedefinieerd als neutraal.

Tabel 4.3 Beoordeling gebiedskenmerken op basis van inspanningen door de belastingbetaler

Gebiedskenmerk	Ingezetenen	Gebouwd	Ongebouwd	Natuur	Toelichting
Waterbeheerdiensten in natura door inwoners	-	-	-	-	Waterbeheerdiensten in natura door inwoners is bijna niet aan de orde met uitzondering van hier en daar kleine projecten/initiatieven, zoals 'citizen science' in samenwerking met Nederlands Instituut voor Ecologie. Dit is echter niet representatief voor het hele beheergebied van Vallei en Veluwe. De categorie 'ingezetenen' is daarmee beoordeeld met 'neutraal'.
Waterbeheerdiensten in natura door eigenaren gebouwd	-	-	-	-	Waterbeheerdiensten in natura door eigenaren gebouwd is bijna niet aan de orde met uitzondering van enkele oevers die door de eigenaren zelf worden onderhouden. Dit is echter niet representatief voor het hele beheergebied van Vallei en Veluwe. De categorie 'gebouwd' is daarmee beoordeeld met 'neutraal'.
Waterbeheerdiensten in natura door eigenaren ongebouwd/agrariërs	-	-	-	-	Waterbeheerdiensten door eigenaren ongebouwd zijn wel aan de orde, bijvoorbeeld de baggerplicht voor aangelanden en agrarisch natuurbeheer (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer). Dit is echter niet representatief voor het gehele beheergebied van Vallei en Veluwe. De categorie 'ongebouwd' is daarmee beoordeeld met 'neutraal'.
Waterbeheerdiensten in natura door natuurbeheerders	-	-	-	-	Waterbeheerdiensten door eigenaren natuur zijn wel aan de orde, bijvoorbeeld eigen waterbeheer en onderhoud door natuurorganisaties, natuurinrichting en water vasthouden. Met terrein beherende instanties zijn verschillende afspraken gemaakt. Dit is echter niet representatief voor het gehele beheergebied van Vallei en Veluwe. De categorie 'natuur' is daarmee beoordeeld met 'neutraal'.

5 Analyse tariefdifferentiatie

In dit hoofdstuk wordt alleen gekeken naar de tariefdifferentiatie bemalen/onbemalen. De tariefdifferentiatie wegen stond bij Waterschap Vallei en Veluwe al op 100 % en is daarmee in het nieuwe stelsel ongewijzigd.

5.1 Scenario tariefdifferentiatie bemalen/onbemalen

Het algemeen bestuur heeft de mogelijkheid om de heffing maximaal 100 % hoger vaststellen voor onroerende zaken gelegen in bemalen gebieden. Bij bemalen gebieden is de beheerinspanning en bijbehorende kosten over het algemeen hoger dan voor onbemalen gebieden. Denk hierbij aan extra kosten voor aanleg en instandhouding van kunstwerken zoals stuwen en gemalen. Ook vragen dit soort gebieden mogelijk om een intensiever beheer en grotere onderhoudsinspanning van de watergangen zelf. Dit kan voor het bestuur een argument zijn om het tarief voor bepaalde categorieën te verhogen. Bij het maken van een keuze dient er rekening mee te worden gehouden of de invoering van deze tariefdifferentiatie in verhouding staat tot een eventuele stijging van de perceptiekosten. Ook kan het cumuleren (stapelen) van tariefdifferentiaties voor extra complexiteit zorgen. *Voor onderstaande berekeningen heeft TAUW een voorstel voor tariefpercentages gedaan, deze tariefpercentages kunnen door het bestuur van het waterschap gekozen worden.*

Tabel 5.1 Tariefdifferentiatie (on)gebouwd en bemalen/onbemalen

Categorie	Tariefpercentage	Huidige tarieven o.b.v. begroting 2025	Tariefdifferentiaties bemalen en wegen, o.b.v. begrotingscijfers 2025*
Ongebouwd onbemalen	100 %	EUR 48,60	EUR 56,50
Ongebouwd bemalen	150 %	EUR 72,90	EUR 84,75
Wegen onbemalen	200 %	EUR 97,20	EUR 113,00
Wegen bemalen	250 %	EUR 121,50	EUR 141,25

*Tarieven berekend o.b.v. de kostentoedelingspercentages 2026 in tabel 3.2 op pagina 12/23.